

Πόντ. Διὰ τὴν χρῆσιν πβ. ἀρχ. ὑποκάτω Πλάτ. Συμπόσ. 222 E «δεῦρο ὑποκάτω ἐμοῦ κατακλίνου». (β) Μετὰ προσδιορισμοῦ διὰ τῆς προθ. ἀπὸ κοιν. καὶ Καππ.: Μπῆκε ἀποκάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι - τὸ τραπέζι κττ. Στάθηκε ἀποκάτω ἀπὸ ἓνα δέντρο κοιν. || Φρ. Τὸν γράφω ἀποκάτω ἀπ' τὰ παλαιά μου τὰ παπούτσια (δὲν τὸν ὑπολογίζω). *Ἦτανε χρόνια ἀποκάτω ἀπ' τὸ Βούλγαρο - τὸν Τοῦρκο κττ. (ὑπόδουλος τοῦ Βουλγάρου κτλ.) κοιν. || *Ἄσμ.

Κ' ἡ νεόνυφη ἐλάλεσεν ἀπ' τὰ μακνάδι' ἀπ'κάτω Καππ. — Ποίημ.

*Ἄλλος παίρνει τὸ ποτήρι | ἀποκάτου ἀπ' τὴν ἐλαϊά
ὥσάν νά 'τον πανηγύρι | μὲ τὰ πόδια διπλωτά

ΔΣολωμ. ἐνθ' ἄν. (γ) Μετὰ προσδιορισμοῦ διὰ τῆς προθ. 'ς πολλαχ. καὶ Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κοτύωρ. *Οφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Ἀποκάτω 'ς τὸ δέντρο - 'ς τὴν κρεῖκ' - 'ς τὸ κρεβάτι - 'ς τὸ παλάτι κττ. Στέκινα ἀπουκάτου 'ς ἓνα ἀμπέλι Ἄμισ. *Ἐπὸνκά 'ς σὴν πέτρα ἐν' σκολέκ' *Οφ. *Ἐπὸνκά 'ς σ' ὁσπίτ' ἐν' τὸ κατώει αὐτόθ. *Πουκάτου 'ς τὸ ποτισοῖλιν της (κατωτέρω τῆς κοιλίας της) Μεγίστ. Νά 'μαι 'πονκά 'ς τὸ χῶμα ἐν' κάλ-λιον μου, εἶντα 'φελᾷ νὰ ξηῶ μαγκλαβισμένος; Κύπρ. || Φρ. Εἶμαι ἄσ' σ' ἐκείνονε ἀφκά (κατώτερος) Κερασ. || Παροιμ. Τ' ἄλλογο ἀποκάτω 'ς τ' ἀγῶγι του ψοφάει (ὅτι ὁφείλει ἕκαστος ἀγογγύστως νὰ ἐκτελῇ τὸ ἔργον του) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Τὸν μῆλον ἀπ'χάτ' 'ς τὴ μ'λγὰ θὰ πέσ' (ὅτι τὰ τέκνα κατ' ἀνάγκην ὁμοιάζουν πρὸς τοὺς γονεῖς) Κοζ. || *Ἄσμ.

Πολὺς λαὸς μαζεύτηκε ἀπ'κάτου 'ς τοῦ βασιλέα Βάρν.

... ἀπ'χάτου 'ς ἄγιον κλῆμα

ἐκεῖ κοιμᾷ οὐ δέσποντας μὲ τοῦ σταυροῦ 'ς τὰ χέρια

Καρδίτσ. (δ) Καὶ ἄνευ προσδιορισμοῦ ἐννοουμένου τούτου κοιν.: *Ἐγὼ θ' ἀνεβῶ ἀπάνω 'ς τὸ δέντρο καὶ οὐ στάσου ἀποκάτω κοιν. Βάνοντας ἀπουκά μὰ καρδάρα νὰ πιάνη τὸ τυρόγαλο Γορτυν.

*ἀποκατωζύγωνο τό, ἀφκαζύγωνο Πόντ. (Κοτύωρ.)

*Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀποκάτω καὶ τοῦ οὐσ. ζυγώνιν.

*Ἐκ τῶν δύο παραλλήλων ξύλων, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ὁ ζυγός, τὸ ὑποκάτω τοῦ τραχήλου τῶν βοῶν. Ἀντίθ. ἀπανωζύγωνο.

ἀποκάτωθεν ἐπίρρ. ἀμάρτ. 'ποκάτωθεν Κύπρ. ἀπουκάτουθε Κεφαλλ. ἀπουκάτουθε Κεφαλλ. ἀποκάθεν Πόντ. (Χαλδ.) ἀποκάθε Πόντ. ἐπὸνκάθε Πόντ. (*Οφ.) ἀποκατοῦσε Τσακων.

Τὸ μεσν. ἐπίρρ. ἀποκάτωθεν, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. ὑποκάτωθεν. Περὶ τῶν τύπ. ἀποκάθεν κλπ. ἰδ. *ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ. 112, 115, 144. Ὁ τύπ. ἀποκατοῦσε ἔχει τὸ σ ἀντὶ τοῦ θ ἴσως κατ' ἀρχαίαν κληρονομίαν.

1) Ὑποκάτω τινὸς Κεφαλλ. Κύπρ. Τσακων.: *Ἐκεῖ ἀπουκάτουθέ μου ἔβλεπα Κεφαλλ. Ἀποκατοῦσε τὰν ἔττα (ἀποκάτω ἀπὸ τὴν ἰτιά) Τσακων. Οἱ κόττε με τὸν τζουφάλε ἀποκατοῦσε ἀπὸ τοῦ φτεροῦγε (οἱ κόττες με τὸ κεφάλι ἀποκάτω ἀπὸ τοῖς φτεροῦγες) αὐτόθ. || *Ἄσμ.

*Ποκάτωθεν 'πὸν τὸ τοιχὸν οὔλοι ξημερωθήκαν

Κύπρ. 2) Κάτωθεν, ἐκ τῶν κάτω Πόντ. (*Οφ. Χαλδ. κ.ά.): *Ἐρθα ἀποκάθεν ἄσ' σὸ χωρίον Χαλδ.

*ἀποκάτωθεν-καὶ κάτω ἐπίρρ. ἀποκάθεν-καὶ καὶ Πόντ. (Χαλδ.)

*Ἐκ τῆς ἐπιρρ. συνεκφορᾶς ἀποκάτωθεν καὶ κάτω.

*Ἀπεδῶ παρακάτω: Ἀποκάθεν-καὶ καὶ ἐσ'κῶθεν (ἐσηκώθη).

*ἀποκάτωθεν-κ' ἔσω ἐπίρρ. ἀποκάθεν-κ' Πόντ. (Χαλδ.)

*Ἐκ τῆς ἐπιρρ. συνεκφορᾶς ἀποκάτωθεν καὶ ἔσω.

*Ἐκ τῶν κάτωθεν μερῶν (ἐπὶ κινήσεως νοουμένης πάντοτε ὀριζοντίας): Ἀποκάθεν-κ' ἐδέβεν - πάει κττ.

*ἀποκάτωθεν-κὶ ἄνω ἐπίρρ. ἀποκάθεν-κ' Πόντ. (Χαλδ.)

*Ἐκ τῆς ἐπιρρ. συνεκφορᾶς ἀποκάτωθεν καὶ ἄνω.

*Ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω: *Ἐρθεν ἀποκάθεν-κ' ἄσ' σὸ χωρίον. *Ἐπεσεν ἀνάδκελα κ' ἔστεισεν τ' ἀντζία τ' ἀποκάθεν-κ' (καὶ ἔστησε τὰ πόδια του πρὸς τὰ ἄνω).

*ἀποκάτωθεν-μέρου ἐπίρρ. ἀποκάθεν-μέρ' Πόντ. (Χαλδ.)

*Ἐκ τῶν ἐπιρρ. ἀποκάτωθεν καὶ μέρου, δι' ὃ ἰδ. μέρος.

*Ἐκ τῶν κάτω μερῶν: Ἀποκάθεν-μέρ' ἐφάνθαν (ἐφάνησαν).

ἀποκατωθξὸ ἐπίρρ. Θράκ. Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ.) Κρήτ. Λευκ. Σῦρ. ἀδοκατωθξὸ Κρήτ. (Σφακ.) ἀπουκατουθξὸ Ἡπ. (Ζαγόρ.) 'ποκατωθξὸ Κρήτ. (Σητ.) 'ποκατωθξὸν Κύπρ. 'πουκατωθξὸν Κύπρ. — Δλιτέρτ. Τζιωπρ. τραοῦδ. 3,74 'ποκατωθξὸς Α.Κρήτ.

*Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀποκάτωθεν.

1) Ὑποκάτω, κάτωθεν ἐνθ' ἄν.: 'Ποκατωθξὸς 'ς τὸ 'φάλι πονῶ Α.Κρήτ. Ξάνοιξε 'ποκατωθξὸς 'ς τὸν τράφο αὐτόθ. Ἀπουκατουθξὸ ψῖχα (ὀλίγον κατωτέρω) Ζαγόρ. Τά 'βαλα 'κεῖ ἀδοκατωθξὸ Σφακ. || *Ἄσμ.

*Ἰσὺ 'ς τὸν παραθύρι κ' ἰγὼ ἀπουκατουθξὸ,
μὲ χέρια σταυρονμένα κὶ σὲ παρακαλῶ

Ζαγόρ.

*Σ τοῦ Θεοδωρῆ ἀδοκατωθξὸ εἶν' ἓνα βρυσάλακι Σφακ.

*Ποπανωθξὸ 'ς τὰ γόνατα, 'ποκατωθξὸ 'ς τὸ 'φάλι Σητ. — Ποίημ.

Τῶι ὄντας καλορριζώσω τῶαι βκῶ ψηλὰ τῶι ἀθ-θίσω
τῶαι 'ποταυρίσω κλώνους, νὰ 'ρτῆς 'πουκατωθξὸν μου
τὰ κάλ-λη, τοὺς ἀθ-θούς μου, γὰ νὰ σοῦ τοὺς ραντίσω

Δλιτέρτ. ἐνθ' ἄν. 2) Ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν, ὑπὸ τὴν διαταγὴν Σῦρ.: Τότες ἦτανε ἀποκατωθξὸ ἀπὸ τὴ Ρώμα οἱ Ἀνατολικοὶ Σῦρ. Ἡ χρῆσις καὶ ἐν Ἐρωφίλ. πρᾶξ. Β στ. 197 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) «τοῇ τύχῃ ἀποκατωθξὸ βλέπω πῶς στέκουν οὔλοι».

ἀποκατωθξὸς ἐπίθ. Κρήτ. (Σητ.)

*Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀποκατωθξό.

*Ὁ κατωτέρω τινὸς εὐρισκόμενος: Ὁ ἀποκατωθξὸς ἐκεῖνον γὰ εἶναι αὐτὸς ἀπὸ σοῦ 'λεγα.

ἀποκατωλίθαρα τό, ἀμάρτ. 'πουκατωλίθαραν Κύπρ.

*Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀποκάτω καὶ τοῦ οὐσ. λιθάρι.

Τὸ ἀποκάτω ἀκίνητον λιθάρι τοῦ μύλου: Αἰνιγμ. Οὔλοι οἱ μύλοι γυρίζουν τὸ 'πουκατωλίθαραν τῶ 'ἔχει μύλον ποὺ γυρίζει τὸ 'πουκατωλίθαραν (τὸ στόμα καὶ ἡ κάτω σιαγών). Συνών. ἀποκατάρει 2, κατωλίθι, ἀντίθ. ἰδ. ἐν λ. ἀπανάρει 1.

ἀποκάτω-μερξά ἐπίρρ. κοιν. ἐπουκαμερξά Πόντ. (*Οφ.) ἀφκαμερξά Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

*Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀποκάτω καὶ τοῦ οὐσ. μερξά.

*Ὑποκάτω, κάτωθεν.

